

ID: 47145

Odporovatelnost právním úkonům

Souhlas soudu dle § 179 o.s.ř. s již učiněným právním úkonem za nezletilého, jenž se vyžaduje k jeho platnosti, sám o sobě nepostačuje k závěru, že soudem takto schváleným právním úkonem nedošlo rovněž ke zkrácení věřitele, nebo že byla naplněna podmínka „náležité pečlivosti“ ve smyslu ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 1706/2006, ze dne 22.2.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce T. L. spol. s r.o., zastoupeného advokátem, proti žalované E. F., zastoupené opatrovníkem, o určení neúčinnosti darovací smlouvy, vedené u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 16 C 217/2001, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. února 2006, č.j. 21 Co 590/2005-106, tak, že dovolání žalované zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal žalobou doručenou soudu dne 7.12.2001, po připuštění její změny, určení, že darovací smlouva spojená se smlouvou o zřízení věcného břemene ze dne 9.12.1998, uzavřená mezi E. F. jako dárkyní a E. F. - její dcerou, jako obdarovanou, za účasti J. F., otce obdarované, jejímž předmětem byly nemovitosti blíže označené v rozsudečném výroku soudu prvního stupně, je vůči žalobci v celém rozsahu právně neúčinná. Žalobce zejména uvedl, že má vůči dárkyni E. F. pohledávku ve výši 251.524,- Kč s příslušenstvím, přisouzenou na základě rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 22.6.2000, č.j. 8 C 173/93-230, který nabyl právní moci dne 26.10.2000. Uvedená smlouva zkracuje vymahatelnou pohledávku věřitele ve smyslu ustanovení § 42a obč. zák.

Okresní soud v Hradci Králové rozhodl rozsudkem ze dne 24. října 2003, č.j. 16 C 217/2001-35, tak, že žalobu na určení právní neúčinnosti předmětné darovací smlouvy zamítl, a současně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Jako důvody zamítavého rozhodnutí uvedl, že žalovaná, která byla v době učiněného odporovatelného právního úkonu nezletilá (bylo jí osm let), ani opatrovník, který ji zastupoval, nemohli rozpoznat ani při vynaložení náležité pečlivosti úmysl dlužníka, matky žalované, zkrátit své věřitele ve smyslu ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák. Dále poukázal na skutečnost, že pohledávka žalobce je matkou žalované splácena, lze tedy dosáhnout uspokojení věřitelovy pohledávky z jiného majetku dlužníka.

K odvolání žalobce Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 18. května 2004, č.j. 21 Co 178/2004-54, rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil okresnímu soudu k dalšímu řízení. Soudu prvního stupně především vytkl nesprávné právní posouzení vynaložení „náležité pečlivosti“ ze strany opatrovníka žalované, pokud soud vycházel zejména z názoru, že opatrovník byl povinen pouze sledovat zájem nezletilé. Odvolací soud dovodil, že pro splnění podmínky náležité pečlivosti byl opatrovník povinen vzhledem k věku žalované, kterou zastupoval, aktivně zjišťovat majetkové poměry a případnou zadluženost matky žalované (dárkyně). Podotkl, že v tomto směru nebylo ani rozhodné, jestliže dotčenou darovací smlouvu schválil soud péče o nezletilé, neboť ten posuzuje úkony učiněné za nezletilého z jiných hledisek, než je zkrácení vymahatelné pohledávky třetí osoby. Dále uvedl, že jen skutečnost, že matka žalované splácí svůj dluh vůči žalobci, nestačí pro závěr, že disponuje jiným majetkem, z něhož by mohla být pohledávka věřitele uspokojena. V takovém případě je dle odvolacího soudu nezbytné vzít vždy v úvahu dobytost pohledávky z jiného majetku dlužníka. Odvolací soud uložil soudu prvního stupně, aby v dalším řízení postupem dle § 118a odst. 2 a 3 vyzval žalovanou v naznačeném směru ke konkrétním skutkovým tvrzením a důkazním návrhům k otázce splnění „náležité pečlivosti,“ jakož i ohledně jiného majetku dlužníka.

V následném řízení Okresní soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 12. srpna 2005, č.j. 16 C 217/2001-87, žalobu opětovně zamítl a současně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Důvodem zamítnutí žaloby pak byl závěr soudu prvního stupně, že v daném případě opatrovník jednal ve smyslu ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák. s „náležitou pečlivostí,“ a za situace, jaká byla v době uzavírání odporovatelné smlouvy, se nemohl o případném úmyslu dlužníka zkrátit věřitele dozvědět. Soud prvního stupně vycházel zejména ze zjištění, že žalobce má vůči dlužníkovi, matce žalované, vykonatelnou pohledávku ve výši 251.524,- Kč s příslušenstvím, přisouzenou na

základě rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 22.6.2000, č.j. 8 C 173/93-230, který nabyt právní moci dne 26.10.2000. Důvodem vzniku uvedené pohledávky byl ručitelský závazek matky žalované, který převzala z titulu leasingové smlouvy. Odporovatelná darovací smlouva ze dne 9.12.1998, jejímž předmětem bylo mimo jiné darování rodinného domu, a zároveň touto smlouvou bylo zřízeno věcné břemeno doživotního užívání rodiči žalované, byla schválena rozsudkem Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 1.2.1999, č.j. Nc 444/98-22, který nabyt právní moci dne 4.3.1999. V průběhu řízení rodiče žalované uvedli o důvodu uzavření smlouvy, že měla být zabezpečena dcera, když otec nezletilý má děti z prvního manželství. Z výpovědi matky žalované slyšené jako svědkyně vzal soud prvního stupně za prokázané, že k darování domu se rozhodla proto, že si to přáli její rodiče, kteří matce dům darovali a ona měla obavy ze sporů s dětmi manžela z předchozího manželství. K darování pak přistoupila i proto, že jí to tehdy bylo doporučeno vzhledem k nízkým převodním poplatkům. Věc projednávala s tehdejší opatrovníkem žalované a byla jím dotazována, zda má nějaké dluhy. Odpověděla, že nikoliv, nenapadlo jí uvést, že je ručitelkou, sama žádné dluhy neměla a v době, kdy se jednalo o převodu, nebylo pravomocně rozhodnuto, že má něco platit. Opatrovník potvrdil, že při zastupování žalované v době uzavírání smlouvy zjišťoval, zda neexistují skutečnosti, které by uzavření darovací smlouvy mohly zpochybnit.

Při pohovoru s matkou žalované byla poučena, jak má nakládat s majetkem nezletilý, a dotázána, zda některý z rodičů není dlužníkem. Matka prohlásila, že tomu tak není, o důvodu převodu pak uváděla, že je činěn z obavy budoucích sporů a z důvodu výhodnosti poplatků. Opatrovník prováděl též zjištění na katastrálním úřadu, kde bylo potvrzeno, že na nemovitostech nevázne žádné zástavní nebo jiné právo třetích osob. Soud prvního stupně posoudil zjištěný skutkový stav podle ustanovení § 42a obč. zák. a shledal, že je dána aktivní věcná legitimace žalobce, jakož i pasivní věcná legitimace žalované. Dovodil ve smyslu ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák., že odporovatelná smlouva byla učiněna mezi osobami blízkými, proto bylo na žalované prokázat, že dlužníkům úmysl zkrátit věřitele nemohla poznat ani při vynaložení „náležité pečlivosti.“ To předpokládá vyvinutí aktivity, aby úmysl dlužníka zkrátit věřitele poznala. S ohledem na skutečnost, že žalované bylo v době uzavření předmětné smlouvy osm let, soud v tomto směru proto hodnotil činnost opatrovníka. Ten provedl uvedená šetření a nezjistil žádné negativní poznatky ohledně dárkyně, především, že neměla žádné dluhy. V té době pak skutečně matka žalované žádné dluhy neměla. Bylo sice vedeno řízení u soudu, kde vystupovala jako žalovaná, avšak z titulu ručitelského závazku. V době uzavírání smlouvy soudní řízení nebylo skončeno, bylo ve stadiu zrušení rozsudku okresního soudu a tímto rozsudkem byla žaloba proti matce žalované zamítnuta. Pokud tedy matka žalované nesdělila opatrovníkovi, že je proti ní vedeno soudní řízení, při kterém mohlo eventuálně dojít k rozhodnutí o její povinnosti plnit z titulu ručitelského závazku, nemohl opatrovník dovodit úmysl zkrátit věřitele či mít vědomost o něm. Zjišťování mezi dalšími osobami nebo na úřadech, zda není vedeno občanskoprávní řízení, by se dotýkalo již osobnostních práv fyzické osoby a zejména pak nebylo lze vyvozovat nějaké závěry z řízení, které bylo ve fázi dokazování.

K odvolání žalobce Krajský soud v Hradci Králové v záhlaví označeným rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobě na určení právní neúčinnosti darovací smlouvy ze dne 9.12.1998 vyhověl (výrok I.). Současně rozhodl, že žalobci se vůči žalované nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů (výrok II.). Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, dospěl však ve smyslu ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák. k odlišnému právnímu závěru, že opatrovník nezletilý žalované v době uzavření předmětné darovací smlouvy nejednal aktivně s „náležitou pečlivostí“ k rozpoznání úmyslu dlužníka zkrátit věřitele. Pouhý dotaz na převodce, tedy osobu na věci zainteresovanou, zda má dluhy, není podle názoru odvolacího soudu dostatečnou aktivitou při získání informací o případně i nepřímém úmyslu zkrátit uspokojení pohledávky věřitele. V získání informací přitom opatrovníkovi nebránila žádná objektivní překážka, zejména mohl ověřit správnost podané informace dotazem u soudu, zda není proti matce žalované vedeno řízení. K obstarání této informace mohl opatrovník přistoupit na základě ustanovení § 44 odst. 2 o.s.ř. Odvolací soud nepokládal za správný ani závěr okresního soudu, že v době uzavření darovací smlouvy nebyla matka nezletilý žalované dlužníkem, a to vzhledem k § 306 odst. 1 obč. zák. a k podání žaloby proti dlužníkovi a ručitelce dne 29.6.1993 v řízení o předmětné pohledávce žalobce, vedené u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 8 C 173/93. Odvolací soud uzavřel, že žalovaná neunesla důkazní břemeno, že ona, respektive její opatrovník, nemohla dlužníkům úmysl zkrátit věřitele ani při „náležité pečlivosti“ poznat, jsou proto splněny všechny podmínky pro vyhovění žalobě.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání zřejmě z důvodu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 1 písm. b/ o.s.ř.). Namítá zejména, že opatrovník učinil vše, co v dané situaci bylo možné pro splnění podmínky „náležité pečlivosti.“ V tomto směru na rozdíl od odvolacího soudu zastává názor, že opatrovník neměl možnost ověřit si dotazem u soudu, zda proti matce žalované není vedeno řízení. Pro sdělování informací o řízeních vedených proti konkrétním osobám podle dovolatelky nejsou stanovena občanským soudním řádem, jednacím řádem ani kancelářským řádem žádná pravidla. Žádné skutečnosti, které by byly v rozporu se zájmy nezletilý, ostatně nezjistil ani opatrovnícký soud, který darování nemovitostí schvaloval. Odvolací soud se též dostatečně nevypořádal s otázkou, zda v daném případě lze vycházet z předpokládané vědomosti o úmyslu

dlužníka zkrátit věřitele. Odporovaný právní úkon byl sice učiněn vůči osobě blízké, ale šlo o dítě ve věku osmi let, u kterého uvedený předpoklad není opodstatněný. Opatrovník, který má hájit zájmy tohoto dítěte, již není osobou blízkou, tedy osobou, u níž lze předpokládat znalost poměrů dárce, ale osobou stojící mimo rodinu. Konečně dovolatelka namítá, že žalobce dosáhl v průběhu předmětného soudního řízení uspokojení své pohledávky z jiného majetku dlužníka - matky žalované, nebyla tedy splněna zákonná podmínka zkrácení pohledávky věřitele odporovatelným právním úkonem ve smyslu ustanovení § 42 odst. 2 obč. zák., a žaloba je proto nedůvodná. K tomuto tvrzení předkládá k důkazu potvrzení exekutorského úřadu o úspěšném provedení exekuce proti matce žalované - vyrozumění o ukončení exekuce ze dne 2.3.2006, sp. zn. EX 122/01. Žalovaná navrhl, aby dovolací soud napadené rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o.s.ř.) a že přípustnost dovolání proti rozsudku odvolacího soudu je založena ustanovením § 237 odst. 1 písm.a) o.s.ř., přezkoumal napadený rozsudek bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.) a dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu jen z důvodů uplatněných v dovolání. Jestliže je dovolání přípustné, jako je tomu v posuzované věci, přihlédně k případným vadám uvedeným v ust. § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a), b) a § 229 odst. 3 o.s.ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny (§ 242 odst. 3 o.s.ř.). Při posuzování dovolacího důvodu přitom vychází z toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (§ 41 odst. 2 o.s.ř.).

Dovolatelka v dovolání uplatňuje dovolací důvod, nesprávného právního posouzení věci odvolacím soudem v závěrech o podmínkách, za nichž věřitel může právním úkonům dlužníka odporovat podle ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák.

Podle ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák. odporovat je možné právním úkonům, které dlužník učinil v posledních třech letech v úmyslu zkrátit své věřitele, musel-li být tento úmysl druhé straně znám, a právním úkonům, kterými byli věřitelé dlužníka zkráceni a k nimž došlo v posledních třech letech mezi dlužníkem a osobami jemu blízkými (§ 116 a § 117 obč. zák.), nebo které dlužník učinil v uvedeném čase ve prospěch těchto osob, s výjimkou případu, když druhá strana tehdy dlužníkům úmysl zkrátit věřitele i při náležitě pečlivosti nemohla poznat.

Odporovatelným je - jak vyplývá z ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák. - takový právní úkon dlužníka, který učinil v posledních třech letech v úmyslu zkrátit své věřitele, musel-li být tento úmysl druhé straně znám; břemeno tvrzení a důkazní břemeno v tomto směru nese věřitel. Prokázání úmyslu dlužníka cum animo fraudandi není podmínkou odporovatelnosti tehdy, jestliže "druhou stranou" jsou osoby dlužníkovi blízké (například osoby uvedené v ustanovení § 116 obč. zák.); úmysl dlužníka zkrátit jeho věřitele v takovémto případě zákon předpokládá a je na osobách dlužníkovi blízkých, aby prokázaly, že úmysl dlužníka zkrátit věřitele tehdy (tj. v době právního úkonu) nemohly i při náležitě pečlivosti poznat.

V řízení o odpůřčí žalobě je - jak vyplývá z výše uvedeného - žalující věřitel povinen tvrdit a prokázat (má-li být jeho žaloba úspěšná), že dlužníkům odporovaný právní úkon (právní úkon napadený odpůřčí žalobou) zkracuje uspokojení jeho vymahatelné pohledávky a současně že žalovanému (druhé straně odporovaného právního úkonu) musel být úmysl dlužníka odporovaným právním úkonem zkrátit věřitele znám, tedy že žalovaný o tomto úmyslu dlužníka při právním úkonu (v době, kdy byl učiněn) věděl nebo musel vědět. Jde-li však o právní úkon mezi dlužníkem a osobou jemu blízkou nebo o právní úkon učiněný dlužníkem ve prospěch osoby jemu blízké, nemusí žalující věřitel tvrdit ani prokazovat, že žalovanému musel být úmysl dlužníka odporovaným právním úkonem zkrátit věřitele znám; zákon v tomto případě předpokládá, že žalovaný o úmyslu dlužníka zkrátit odporovaným právním úkonem věřitele, žalujícím věřitelem v řízení prokázaném, věděl, ledaže žalovaný prokáže, že

v době právního úkonu dlužníkům úmysl zkrátit věřitele i při náležitě péči nemohl poznat.

Z ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák. tedy vyplývá, že v případě právního úkonu mezi dlužníkem a osobou jemu blízkou nebo právního úkonu učiněného dlužníkem ve prospěch osoby jemu blízké je odpůřčí žaloba důvodná, bude-li v řízení prokázáno, že žalovaná dlužníkovi blízká osoba o jeho úmyslu zkrátit odporovaným právním úkonem věřitele věděla nebo musela vědět; i když tu zákon žalujícímu věřiteli neukládá povinnost tvrdit a prokazovat, že žalovanému byl nebo musel být znám úmysl dlužníka odporovaným právním úkonem zkrátit věřitele, procesní aktivitu mu v tomto směru nezakazuje a nebrání mu, aby tímto způsobem vyloučil úspěch případné obrany žalovaného o tom, že úmysl dlužníka zkrátit věřitele nemohl i při náležitě pečlivosti poznat. Nebude-li v řízení prokázáno, že žalovaná dlužníkovi blízká osoba o jeho úmyslu zkrátit odporovaným právním úkonem věřitele věděla nebo musela vědět, nebo zjistí-li se,

že o tomto úmyslu dlužníka nevěděla ani nemusela vědět, nepostačuje to samo o sobě k úspěšné obraně proti odpůrcí žalobě. Žalovaná dlužníkovi blízká osoba se za této situace odpůrcí žalobě ubrání, jen jestliže prokáže, že úmysl dlužníka zkrátit odporovaným právním úkonem věřitele nemohla i při náležitě pečlivosti poznat. Úspěšná obrana žalované dlužníkovi blízké osoby podle ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák. tedy spočívá nejen v jejím tvrzení, že o úmyslu dlužníka zkrátit odporovaným právním úkonem věřitele nevěděla a ani nemohla vědět, ale také v tvrzení a prokázání toho, že o tomto úmyslu nevěděla a ani nemohla vědět, přestože vyvinula "pečlivost" k poznání tohoto úmyslu dlužníka a šlo o "náležitou pečlivost."

Vynaložení náležitě pečlivosti předpokládá, že osoba dlužníkovi blízká vykonala s ohledem na okolnosti případu a s přihlédnutím k obsahu právního úkonu dlužníka takovou činnost (aktivitu), aby úmysl dlužníka zkrátit věřitele, který tu v době odporovaného právního úkonu objektivně vzato musel být, z jejích výsledků poznala (tj. aby se o tomto úmyslu dozvěděla). Jestliže se jí to při vynaložení náležitě pečlivosti nepodařilo, pak se může ve smyslu ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák. ubránit odpůrcí žalobě. Zákon po dlužníkovi blízké osobě požaduje, aby se při právních úkonech s dlužníkem nebo při právních úkonech, které dlužník učinil v její prospěch, tímto způsobem přesvědčila, že právní úkon nezkracuje věřitele dlužníka, a vede ji k tomu, aby nečinila právní úkony (nepřijímala podle nich plnění) na újmu práv věřitelů dlužníka; v případě, že se tak nezachová, musí být srozuměna s tím, že věřitel může požadovat uspokojení své pohledávky také z majetku, který na základě takového právního úkonu od dlužníka nabyla (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23.5.2001, sp.zn. 21 Cdo 1912/2000, uveřejněný pod č. 35 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2002).

Ve světle uvedených úvah ustálené judikatury Nejvyššího soudu je nutno posuzovat i právní otázku splnění podmínky vynaložení „náležitě pečlivosti,“ která byla řešena v projednávané věci rozsudkem odvolacího soudu. Odvolací soud přitom správně vycházel ze závěru, že je-li osoba dlužníkovi blízká, v jejíž prospěch byl učiněn odporovaný právní úkon, nezletilá, a vzhledem k jejímu věku na ni nelze požadovat rozpoznání úmyslu dlužníka zkrátit věřitele, je z hlediska splnění „náležitě pečlivosti“ třeba hodnotit činnost opatrovníka, který byl nezletilé osobě pro učinění dotčeného právního úkonu soudem ustanoven. Z tohoto hlediska je rozhodující skutečnost, že opatrovník jedná jako zástupce za osobu dlužníkovi blízkou, která nemá - v daném případě z důvodu nedostatku věku - způsobilost k právnímu úkonu, jemuž se odporuje. Ze zastoupení plyne i opatrovníkova povinnost vynaložení „náležitě pečlivosti“ při učinění odporovaného právního úkonu za tuto osobu dlužníkovi blízkou ve stejném rozsahu, jako by tato osoba jednala sama. Z uvedeného je tedy zřejmé, že za této situace je při posuzování podmínek odporovatelnosti podle ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák. zapotřebí vycházet z předpokládaného (prezumpovaného) úmyslu dlužníka zkrátit věřitele i vědomost blízké osoby o existenci tohoto úmyslu. S opačným názorem dovolatelky nelze proto souhlasit (srov. např. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.8.2006, sp. zn. 30 Cdo 475/2006).

Při hodnocení právní otázky, zda opatrovník vynaložil „náležitou pečlivost,“ vycházel odvolací soud z následujícího skutkového stavu. Opatrovník při pohovoru s matkou nezletilé nezjistil, že by rodiče obdarované měly nějaké dluhy nebo že by existovaly skutečnosti, které by uzavření darovací smlouvy mohly zpochybnit.

O důvodu převodu pak matka nezletilé uváděla, že je činěn z obavy budoucích sporů a z důvodu výhodnosti poplatků. Opatrovník prováděl též šetření na katastrálním úřadu, kde bylo potvrzeno, že na nemovitostech nevázne žádné zástavní nebo jiné právo třetích osob. Odvolací soud přitom považoval za rozhodující skutečnost, že se opatrovník při pohovoru s matkou žalované omezil na dotaz, zda má nějaké dluhy. Dovodil, že opatrovník nezletilé žalované v době uzavření předmětné darovací smlouvy nejednal dostatečně aktivně s „náležitou pečlivostí“ k rozpoznání úmyslu dlužníka zkrátit věřitele. Dovolací soud považuje tento právní závěr odvolacího soudu za správný. Z hlediska shora vyloženého obsahu pojmu „náležitě pečlivosti“ je zřejmé, že opatrovník nevyužil všech možností získat potřebné informace o existenci rozhodných skutečností pro rozpoznání úmyslu matky žalované krátit odporovatelným právním úkonem věřitele. Opatrovník především mohl již přímým dotazem na matku nezletilé žalované dále zjistit, zda nepřevzala nějaký závazek z titulu ručení nebo zda proti ní není vedeno v souvislosti s jejími závazky soudní nebo jiné řízení. Pokud tak neučinil, lze dovodit, že již sama tato skutečnost postačuje k závěru, že opatrovník v daném případě nejednal s „náležitou pečlivostí.“ Nelze ovšem ani vyloučit - zejména v případě pochybností - aby si opatrovník ověřil poskytnuté informace matkou žalované dotazem na soud, zda proti ní není vedeno soudní řízení, a to postupem dle ustanovení § 44 odst. 2 o.s.ř., jak správně dovodil odvolací soud. Dlužno poznamenat, že přitom není rozhodné, zda v době učinění odporovatelného právního úkonu byla matka žalované v postavení ručitele či dlužníka, vzhledem k závěru ustálené judikatury vyšších soudů, že věřitel je za podmínek uvedených v ustanovení § 42a obč. zák. oprávněn odporovat nejen právními úkony, které učinil dlužník, ale i právními úkony ručitele (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26.10.1999, sp. zn. 31 Cdo 870/2000, uveřejněný pod č. 52 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2000).

Pro posouzení „náležitě pečlivosti“ nebylo ani rozhodující, že žádné skutečnosti, které by byly v rozporu se zájmy

nezletilé žalované, nezjistil ani opatrovnický soud, který darování předmětných nemovitostí schvaloval, jak dovozuje dovolatelka.

V soudním řízení o schválení úkonu za nezletilého dle ustanovení § 179 o.s.ř. musí soud přihlížet k zájmům nezletilého, což ovšem neznamená, že by musel rovněž posuzovat, zda učiněný právní úkon zkracuje vymahatelné pohledávky třetích osob. Sledování zájmů nezletilého tak daleko jít nemůže již proto, že pojmově se jedná o rozdílná hlediska. Souhlas soudu dle § 179 o.s.ř. s již učiněným právním úkonem za nezletilého, jenž se vyžaduje k jeho platnosti, tudíž sám o sobě nepostačuje k závěru, že soudem takto schváleným právním úkonem nedošlo rovněž ke zkrácení věřitele, nebo že byla naplněna podmínka „náležitě pečlivosti“ ve smyslu ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák.

K námitce dovolatelky, že žalobce dosáhl v průběhu předmětného soudního řízení uspokojení své pohledávky z jiného majetku dlužníka - matky žalované a že tedy nebyla splněna zákonná podmínka zkrácení pohledávky věřitele odporovatelným právním úkonem ve smyslu ustanovení § 42 odst. 2 obč. zák., jakož i k navrženému důkazu k tomuto tvrzení, dovolací soud nemohl přihlídnout. Uvedené tvrzení a důkazní návrh totiž žalovaná v průběhu řízení před soudy neuplatnila.

Dle ustanovení § 241a odst. 4 o.s.ř v dovolání nelze uplatnit nové skutečnosti nebo důkazy ve věci samé. Dovolací řízení má přezkumnou povahu, neprovádí se v něm dokazování o věci samé (srov. § 243a odst. 2 o.s.ř.) a je proto vyloučeno, aby správnost rozhodnutí odvolacího soudu byla hodnocena s přihlédnutím k novým skutečnostem, které nebyly tvrzeny či nevyšly najevo před soudem prvního stupně nebo před soudem odvolacím a které odvolací soud ani nemohl učinit podkladem svých úvah.

Dovolací soud proto dospěl k závěru, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný. Protože nebylo zjištěno, že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen některou z vad uvedených v ustanoveních § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a), b) a § 229 odst. 3 o.s.ř., a protože zjištěna nebyla ani jiná vada řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalobce podle ustanovení § 243b odst. 2 o.s.ř. části věty před středníkem zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nájem](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)
- [Odmítnutí dovolání](#)
- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)